

Stichting Nedlloyd Pensioenfonds

4e kwartaal 2018

Aantal aangesproken ondernemingen: 46 (aandelen en bedrijfsobligaties)

Aandacht voor klimaatverandering

Ook in het laatste kwartaal van 2018 stond klimaatverandering volop in de schijnwerpers. Zo vond in december de jaarlijkse wereldwijde klimaatop plaats in Polen met een wisselend resultaat. De onderhandelende landen zijn het eens geworden over het opstellen van een 'rulebook', oftewel een handleiding voor als het akkoord van Parijs in 2020 in werking treedt. Een belangrijke afspraak daarin is dat alle landen vanaf 2024 eens in de twee jaar hun CO₂-uitstoot rapporteren en uitleggen welke acties zijn ondernomen om die uitstoot te verlagen. Tegelijkertijd werd duidelijk de wereldwijde CO₂ uitstoot in 2018 hoger was dan ooit en dat meer ambitieuze acte noodzakelijk is.

In Nederland werd in december het Klimaataakkoord aan het kabinet aangeboden. Ook de financiële sector heeft daarbij het commitment gegeven om de klimaatdoelstellingen te ondersteunen. Financiële instellingen, waaronder pensioenfonds, zijn gevraagd te participeren in het commitment en daarmee onder andere het CO₂ gehalte van hun beleggingen in kaart te brengen en doelstellingen te formuleren om die te verlagen.

Directe actie om de gevolgen van klimaatverandering aan te pakken is nodig. Daarom waren we ook dit kwartaal betrokken bij diverse klimaatinitiatieven. Zo hadden we een voortrekkersrol bij het schrijven van een handleiding voor institutionele beleggers over toepassing van klimaatscenario's. We hebben ons daarnaast aangesloten bij twee sectorinitiatieven: het Transition Pathway Initiative, dat een onafhankelijke index opstelt voor de prestaties van ondernemingen bij de uitvoering van klimaatstrategieën; en de beleggersverklaring Just Transition on

Climate Change, waarin beleggers verklaren een sociaal eerlijke energie- en klimaattransitie na te streven.

Toegang tot medicijnen

Ons langlopende engagementprogramma over toegang tot de zorg in landen met lage en middeninkomens draagt bij aan realisatie van Sustainable Development Goal 3: Gezondheid en welzijn. Ons programma steunt met name op onze betrokkenheid bij de Access to Medicine Foundation, die één keer in de twee jaar een ranglijst publiceert van farmaceutische ondernemingen op basis van de geleverde inspanningen op het gebied van toegang tot medicijnen.

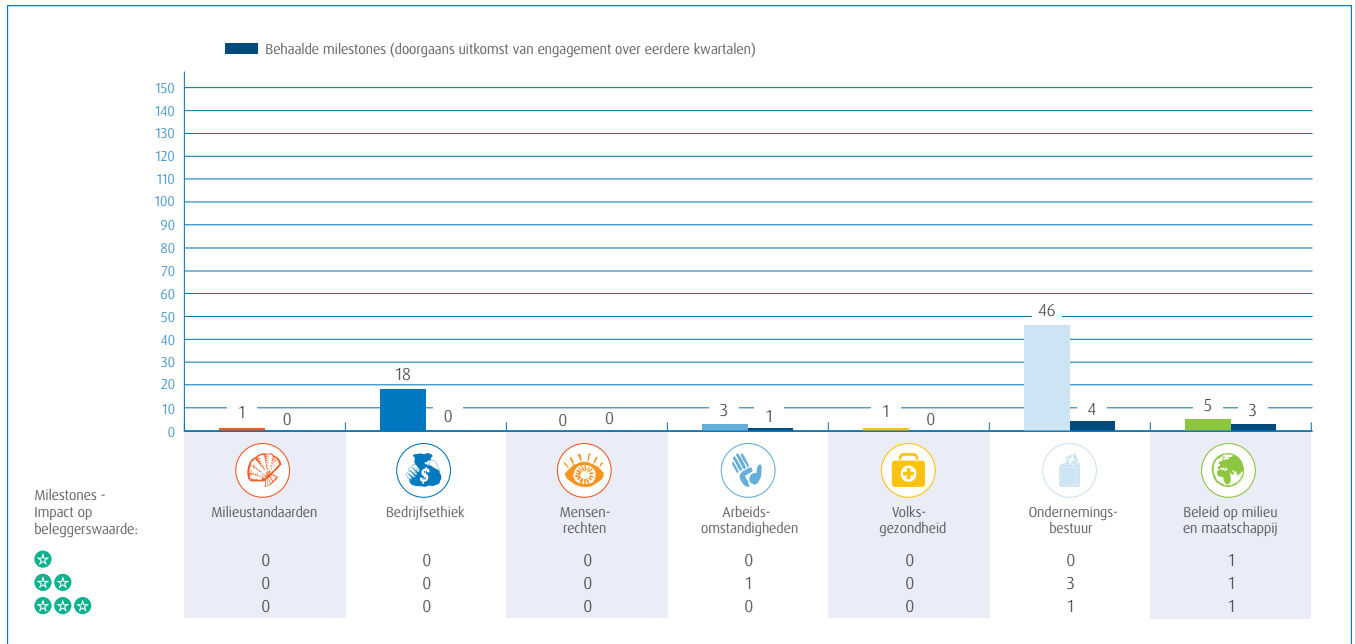
In het afgelopen kwartaal werd bij een evenement van de Foundation duidelijk dat de farmasector volop in beweging is met verbeteringen op het gebied van strategie, gedifferentieerde prijzen en transparantie over octrooien. Er blijft echter wel een aanzienlijke kloof tussen de voorlopers (waar toegangsstrategieën prioriteit zijn) en de achterblijvers. Het zal dan ook geen verbazing wekken dat op veel terreinen, waaronder R&D en de prijsvorming, een klein aantal ondernemingen goed is voor het leeuwendeel van de activiteiten die gaan over toegang tot medicijnen in landen met lage en middeninkomens.

We zullen ook in de toekomst farmaconcerns blijven stimuleren de good practices over te nemen die uit de index naar voren komen. Ook blijven we de sector aanspreken op verantwoorde prijsstelling van medicijnen, ook in ontwikkelde landen. Dit onderwerp krijgt steeds meer aandacht in Nederland, waarbij zelfs de Minister van VWS (Volksgezondheid) Novartis heeft aangesproken op zijn prijsbeleid.

Engagement naar regio

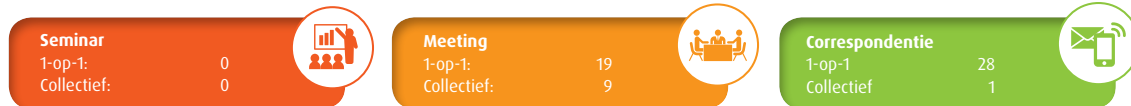

Engagement en behaalde milestones naar onderwerp (totaal milestones: 8)

ENGAGEMENTINTENSITEIT

METHODIEK

NIVEAU

Corporate Governance in de VS

We hebben het afgelopen kwartaal de eerste officiële bijeenkomst van de Investor Stewardship Group (ISG) bijgewoond. Het streven van de groep is om basisstandaarden voor actief aandeelhouderschap en corporate governance te formuleren voor Amerikaanse ondernemingen en hun beleggers.

In tegenstelling tot veel andere internationale financiële markten ontbreken in de VS best practice codes die landelijk worden onderkend en onderschreven. Er bestaan verschillende initiatieven die streven naar codes en standaarden, met duidelijk verschillende toon en insteek: soepel naar bedrijven of juist naar beleggers.

ISG is streng voor bedrijven en past het beste past bij onze bestaande stewardship-verplichtingen en onze richtlijnen voor corporate governance. Om die reden heeft BMO Global Asset Management zich bij de ISG aangesloten.

Stemresultaten: 77 stemmen op 8 AVA's
(78% stemmen vóór, 13% stemmen tegen en 9% onthoudingen)

Dit verslag is opgesteld aan de hand van gegevens van een extern elektronisch stemplatform. Vergaderingen met nul aandelen en herregistratie-bijeenkomsten zijn buiten beschouwing gelaten. Bij een vergadering, stemming en motie wordt geacht niet te zijn gestemd als de uitgebrachte stem door de tussenpersoon is afgewezen (bijvoorbeeld als de nodige documentatie ontbreekt, zoals volmacht, bevestiging economisch eigenaar etc.), de instructie 'Niet stemmen' van toepassing is (bijv. in markten waar aan 'share blocking' wordt gedaan) of geen instructies zijn afgegeven. Door afrondingsverschillen kan het zijn dat genoemde percentages niet optellen tot 100%.

Engagement casestudy

Onderneming: Royal Dutch Shell PLC

Land: Nederland

Sector: Energie

Prioriteitsbedrijf: ESG-risicoscore:

Reactie op engagement: Goed

Thema: Klimaatverandering

Onderwerp: Klimaatverandering

Achtergrond

Koninklijke Olie/Shell heeft in 2017 de volgende ambities geschetst: halvering van de netto CO₂ voetafdruk (net carbon footprint – NCF) van de energieproducten in 2050; tussentijds streefdoel 20% minder in 2035. Deze doelstellingen zijn afgestemd op de bredere politieke toezeggingen van het Parijse klimaatakkoord (klimaatverandering ruim onder 2°C). De reikwijdte van het operationele uitstootdoel, dat verankerd is in de beloningsscore, is uitgebreid naar 90% van de bedrijfsactiviteiten. Shell heeft daarnaast officieel toegezegd te zullen rapporteren conform de aanbevelingen van de Task Force on Climate Related Financial Reporting (TCFD). Ondanks deze voortrekkersrol zag de onderneming zich ook dit jaar weer geconfronteerd met een aandeelhoudersmotie van ngo FollowThis. In die motie werd Shell opgeroepen om specifieke reductiedoelstellingen te formuleren voor de operationele CO₂-uitstoot (scope 1+2), evenals voor de uitstoot die samenhangt met het gebruik van de producten van de onderneming (scope 3). Hoewel de motie in het licht van de door Shell geschetste ambities voor de netto CO₂-voetafdruk algemeen als onnodig werd beschouwd en deze dus maar op 5,5% van de steun van de aandeelhouders kon rekenen, schaarde een aantal grote Nederlandse asset owners zich achter de motie.

Actie

Wij hebben in diverse gesprekken met het senior management en niet-uitvoerende bestuurders van Shell herhaaldelijk gezegd dat er, ondanks onze positieve inschatting van de NCF-ambitie, op dit gebied nog altijd meer leiderschap van de onderneming wordt verwacht. We hebben daarbij vooral gewezen op de beperkte mate waarin de onderneming ter verantwoording kan worden geroepen (vanwege de informele aard van ambitie). En dus hebben we Shell gevraagd die ambitie te vertalen naar een streefdoel waarop de onderneming kan worden afgerekend. Daarnaast hebben we om meer duidelijkheid gevraagd over

de eventuele middelen die Shell wil gaan inzetten om de productmix te veranderen en in de loop van de tijd de noodzakelijke reductie te realiseren. Ons voortgaande engagement heeft uiteindelijk bijgedragen aan een gezamenlijke verklaring van Shell en de beleggers van Climate Action 100+, waarin de onderneming toezeit openbare kortetermijn NFC-streefdoelen te zullen formuleren. Die streefdoelen gaan onderdeel vormen van het remuneratiebeleid dat in de jaarvergadering van 2020 ter stemming aan de aandeelhouders wordt voorgelegd. Shell zal daarnaast elk jaar over de geboekte voortgang rapporteren. En verder heeft de onderneming beloofd een uitgebreide evaluatie over het lidmaatschap van brancheorganisaties te publiceren.

Oordeel

Met deze toezegging van meer verantwoording over de NCF-ambitie heeft Shell enigszins de angel uit de publieke discussie over de actieve klimaatverantwoordelijkheid van de onderneming gehaald. Wat nu nog overblijft, is de oproep in het publieke debat om verder te gaan dan Parijs en toe te zeggen de uitstoot tot ruim onder die 2°C te krijgen. Dat Shell heeft beloofd om ervoor te zorgen dat het lidmaatschap van relevante brancheorganisaties de steun aan de doelstellingen van het akkoord van Parijs niet ondergraaft, helpt ook. Wij volgen de publicatie van de evaluatie van lidmaatschappen op de voet. Shell geeft toe dat de NCF-ambitie (alook de governance die daarmee gepaard gaat) voor een groot deel een kwestie is van 'werk in uitvoering' en dat er de komende maanden nog meer aan moet gebeuren. Om die reden blijven we actief in gesprek met de onderneming en werken we samen aan de formulering van de remuneratiedoelstellingen. We blijven daarnaast ook de ontwikkeling van de middelen en acties die moeten leiden tot de gewenste CO₂-afbouw van de activiteiten en producten van Shell bewaken en steunen.

ESG-risicoscore:

blootstelling aan risico's en risicobeheersing relatief binnen de sector. Bron: MSCI ESG Research Inc.

 Laag

 Matig

 Bovengemiddeld

 Hoog